

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

NÔNG LONG SƠN

QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC
THEO CHỦ ĐỀ TỰ CHỌN
Ở CÁC TRƯỜNG TRUNG HỌC PHỔ THÔNG
HUYỆN BẮC SƠN, TỈNH LẠNG SƠN

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

THÁI NGUYÊN - 2018

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

NÔNG LONG SƠN

**QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC
THEO CHỦ ĐỀ TỰ CHỌN
Ở CÁC TRƯỜNG TRUNG HỌC PHỔ THÔNG
HUYỆN BẮC SƠN, TỈNH LẠNG SƠN**

Ngành: Quản lý giáo dục

Mã số: 8.14.01.14

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: TS. Nông Khánh Bằng

THÁI NGUYÊN - 2018

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi, các số liệu và kết quả nghiên cứu nêu trong luận văn là trung thực và chưa có ai thực hiện nghiên cứu./.

Thái Nguyên, tháng 7 năm 2018

Tác giả luận văn

Nông Long Sơn

LỜI CẢM ƠN

Qua 2 năm học tại trường Đại học sư phạm - Đại học Thái Nguyên, được sự giúp đỡ và chỉ bảo tận tình của các thầy giáo, cô giáo và sự nỗ lực cố gắng của bản thân, tôi đã hoàn thành luận văn khoa học này.

Với tình cảm chân thành nhất, tôi xin gửi lời cảm ơn tới Ban Giám hiệu, quý Thầy giáo, Cô giáo, Cán bộ trường Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên, Phòng Đào tạo sau Đại học, Khoa Tâm lý - Giáo dục đã tận tình giảng dạy, tạo điều kiện giúp đỡ tôi hoàn thành chương trình học tập, nghiên cứu.

Đặc biệt, tôi xin bày tỏ lòng biết ơn chân thành và sâu sắc nhất tới tiến sĩ Nông Khánh Bằng người Thầy đã rất tận tâm, nhiệt tình hướng dẫn khoa học và giúp đỡ tôi hoàn thành luận văn này.

Tôi xin chân thành cảm ơn tới các đồng chí Ban giám hiệu trường THPT Văn Quan, THPT Lương Văn Tri, THPT Bình Gia, THPT Pác Khuông, các đồng chí trong Ban giám hiệu, tổ trưởng, phó chuyên môn, các đồng chí GV và các em học sinh của trường THPT Bắc Sơn, THPT Vũ Lễ đã tạo điều kiện, cộng tác và ủng hộ tôi trong quá trình học tập, khảo sát, thu thập dữ liệu liên quan đến luận văn.

Xin cảm ơn gia đình, bạn bè đồng nghiệp đã động viên khích lệ để tôi hoàn thành luận văn này.

Mặc dù đã có nhiều cố gắng, song do điều kiện về thời gian, khả năng nghiên cứu còn hạn chế, chắc chắn luận văn còn nhiều thiếu sót. Kính mong nhận được những ý kiến đóng góp, chỉ dẫn của các Thầy giáo, Cô giáo, các bạn đồng nghiệp để luận văn được hoàn thiện hơn.

Trân trọng cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng 7 năm 2018

Tác giả luận văn

Nông Long Sơn

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN.....	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT	iv
DANH MỤC BẢNG	v
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Mục đích nghiên cứu	2
3. Nhiệm vụ nghiên cứu.....	2
4. Đối tượng và khách thể nghiên cứu	2
5. Giả thuyết khoa học	2
6. Phạm vi nghiên cứu	3
7. Phương pháp nghiên cứu	3
8. Cấu trúc luận văn	3
Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC	
THEO CHỦ ĐỀ TỰ CHỌN Ở TRƯỜNG TRUNG HỌC PHỔ THÔNG	4
1.1. Tổng quan vấn đề nghiên cứu.....	4
1.1.1. Các nghiên cứu về quản lý dạy học theo chủ đề tự chọn trên thế giới	4
1.1.2. Các nghiên cứu về quản lý hoạt động dạy học theo chủ đề tự chọn trong nước	5
1.2. Một số vấn đề lý luận về hoạt động dạy học theo chủ đề tự chọn ở trường THPT	6
1.2.1. Các khái niệm cơ bản.....	6
1.2.2. Vị trí, mục tiêu của giáo dục THPT	8
1.2.3. Dạy học theo chủ đề tự chọn ở trường THPT	10
1.3. Một số vấn đề lý luận về quản lý hoạt động dạy học theo chủ đề tự chọn ở trường THPT	16
1.3.1. Khái niệm về quản lý hoạt động dạy học theo các chủ đề tự chọn.....	16
1.3.2. Chức năng quản lý của Hiệu trưởng trường THPT	17
1.3.3. Nội dung công tác quản lý hoạt động dạy học tự chọn	21
1.4. Các yếu tố ảnh hưởng đến quản lý hoạt động dạy học theo chủ đề tự chọn ở trường THPT	27

1.4.1. Các yếu tố thuộc về chủ thể quản lý	27
1.4.2. Các yếu tố thuộc về khách thể quản lý	27
1.4.3. Các yếu tố thuộc về môi trường quản lý.....	27
Kết luận chương 1	28
Chương 2. THỰC TRẠNG QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC THEO	
CHỦ ĐỀ TỰ CHỌN Ở CÁC TRƯỜNG THPT HUYỆN BẮC SƠN,	
TỈNH LẠNG SƠN	29
2.1. Khái quát về khảo sát thực trạng	29
2.1.1. Về vị trí địa lí, lịch sử huyện Bắc Sơn.....	29
2.1.2. Về điều kiện kinh tế - xã hội của huyện Bắc Sơn, tỉnh Lạng Sơn.....	29
2.1.3. Tình hình phát triển giáo dục của huyện Bắc Sơn.....	30
2.2. Thực trạng đội ngũ giáo viên Trung học phổ thông huyện Bắc Sơn, tỉnh	
Lạng Sơn.....	34
2.2.1. Về cơ cấu đội ngũ giáo viên	34
2.2.2. Về chất lượng đội ngũ giáo viên.....	35
2.3. Thực trạng về hoạt động dạy học các chủ đề tự chọn ở các trường THPT	
huyện Bắc Sơn, tỉnh Lạng Sơn	38
2.3.1. Thực trạng nhận thức về hoạt động dạy học theo các chủ đề tự chọn.....	39
2.3.2. Thực trạng thực hiện hoạt động dạy học theo các chủ đề tự chọn	42
2.4. Thực trạng quản lý hoạt động dạy học theo chủ đề tự chọn ở các trường	
THPT huyện Bắc Sơn, tỉnh Lạng Sơn	47
2.4.1. Thực trạng xây dựng kế hoạch, chương trình hoạt động dạy học theo các	
chủ đề tự chọn.....	47
2.4.2. Thực trạng tổ chức thực hiện dạy học theo các chủ đề tự chọn.....	50
2.4.3. Thực trạng tổ chức các lực lượng tham gia việc dạy học các chủ đề tự chọn	54
2.4.4. Thực trạng kiểm tra đánh giá kết quả dạy học theo các chủ đề tự chọn.....	55
2.4.5. Thực trạng điều kiện cơ sở vật chất phục vụ dạy học các chủ đề tự chọn.....	58
2.5. Nguyên nhân của thực trạng trong công tác quản lý hoạt động dạy học theo các	
chủ đề tự chọn ở các trường THPT huyện Bắc Sơn, tỉnh Lạng Sơn.....	61
2.5.1. Nguyên nhân của những ưu điểm trong hoạt động dạy học theo các chủ đề	
tự chọn	61

2.5.2. Nguyên nhân của những tồn tại trong hoạt động dạy học theo các chủ đề tự chọn.....	64
Kết luận chương 2.....	69
Chương 3. BIỆN PHÁP QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC THEO CÁC CHỦ ĐỀ TỰ CHỌN Ở TRƯỜNG THPT HUYỆN BẮC SƠN, TỈNH LẠNG SƠN	71
3.1. Nguyên tắc đề xuất các biện pháp	71
3.1.1. Nguyên tắc đảm bảo tính khoa học.....	71
3.1.2. Nguyên tắc đảm bảo tính thực tiễn	71
3.1.3. Nguyên tắc đảm bảo tính hiệu quả.....	71
3.2. Các biện pháp quản lý hoạt động dạy học các chủ đề tự chọn ở các trường THPT huyện Bắc Sơn, tỉnh Lạng Sơn	71
3.2.1. Biện pháp 1: Nâng cao nhận thức về HĐDH các chủ đề tự chọn ở trường THPT	71
3.2.2. Biện pháp 2: Phát triển đội ngũ giáo viên giảng dạy học các chủ đề tự chọn.....	72
3.2.3. Biện pháp 3: Chỉ đạo đổi mới phương pháp dạy học các chủ đề tự chọn	73
3.2.4. Biện pháp 4: Tăng cường kiểm tra đánh giá kết quả học tập của học sinh về các chủ đề tự chọn.....	76
3.2.5. Biện pháp 5: Tăng cường quản lý phương tiện, điều kiện hỗ trợ HĐDH các chủ đề tự chọn.....	76
3.3. Khảo nghiệm mức độ cần thiết và tính khả thi của các biện pháp	78
3.3.1. Mục đích khảo nghiệm	78
3.3.2. Đối tượng khảo nghiệm	78
3.3.4. Phương pháp khảo nghiệm	78
3.3.5. Cách đánh giá.....	78
3.3.6. Kết quả khảo nghiệm	78
KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ.....	87
1. Kết luận.....	87
2. Khuyến nghị.....	89
TÀI LIỆU THAM KHẢO	91
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

CBQL	:	Cán bộ quản lí
CĐTC	:	Chủ đề tự chọn
CSVC	:	Cơ sở vật chất
ĐDDH	:	Đồ dùng dạy học
GD	:	Giáo dục
GD&ĐT	:	Giáo dục & đào tạo
GV	:	Giáo viên
HDDH	:	Hoạt động dạy học
HDGD	:	Hoạt động giảng dạy
HT	:	Hiệu trưởng
IHQ	:	Ít hiệu quả
ITX	:	Ít thường xuyên
KHQ	:	Không hiệu quả
PHT	:	Phó Hiệu trưởng
PPDH	:	Phương pháp dạy học
QLGD	:	Quản lí giáo dục
THPT	:	Trung học phổ thông
TTCM	:	Tổ trưởng chuyên môn

DANH MỤC BẢNG

Bảng 2.1.	Tổng hợp xếp loại 2 mặt giáo dục cấp THPT năm 2016-2017	31
Bảng 2.2.	Quy mô phát triển giáo dục trong 3 năm học (2014-2017).....	32
Bảng 2.3.	Kết quả xếp loại hạnh kiểm cấp THPT	33
Bảng 2.4.	Kết quả xếp loại học lực cấp THPT	33
Bảng 2.5.	Cơ cấu đội ngũ giáo viên	34
Bảng 2.6.	Thống kê số năm công tác của giáo viên	35
Bảng 2.7.	Xếp loại phẩm chất chính trị, đạo đức lối sống đội ngũ nhà giáo.....	35
Bảng 2.8.	Xếp loại chuyên môn nghiệp vụ đội ngũ giáo viên	36
Bảng 2.9.	Tổng hợp ý kiến đánh giá về kiến thức năng lực chuyên môn nghiệp vụ của đội ngũ giáo viên	37
Bảng 2.10.	Xếp loại đội ngũ giáo viên theo chuẩn.....	38
Bảng 2.11.	Nhận thức về tầm quan trọng của HĐDH các chủ đề tự chọn.....	39
Bảng 2.12.	Nhận thức về khái niệm hoạt động dạy học các chủ đề tự chọn.....	40
Bảng 2.13.	Nhận thức về mục tiêu của hoạt động dạy học các chủ đề tự chọn	41
Bảng 2.14.	Thực trạng về xây dựng nội dung dạy học theo chủ đề tự chọn	42
Bảng 2.15.	Thực trạng về việc sử dụng các PPDH theo các chủ đề tự chọn	44
Bảng 2.16.	Thực trạng về hình thức tổ chức dạy học theo các chủ đề tự chọn.....	45
Bảng 2.17.	Hiệu quả của hoạt động dạy học theo các chủ đề tự chọn	46
Bảng 2.18.	Thực trạng việc xây dựng kế hoạch, chương trình HĐDH theo các chủ đề tự chọn	48
Bảng 2.19.	Thực trạng việc tổ chức thực hiện dạy học các chủ đề tự chọn	50
Bảng 2.20.	Sự tham gia học tập của học sinh khi có giáo viên có kinh nghiệm, giáo viên giỏi phụ trách dạy học các chủ đề tự chọn	51
Bảng 2.21.	Việc tham gia của học sinh vào lớp học tự chọn	52
Bảng 2.22.	Thực trạng tổ chức các lực lượng tham gia việc dạy học các chủ đề tự chọn.....	54
Bảng 2.23.	Thực trạng việc kiểm tra, đánh giá kết quả dạy các chủ đề tự chọn	56
Bảng 2.24.	Thực trạng điều kiện CSVN phục vụ dạy học các chủ đề tự chọn	58
Bảng 2.25.	Nguyên nhân kết quả đạt được trong công tác quản lý HĐDH các chủ đề tự chọn ở trường THPT	62
Bảng 2.26.	Nguyên nhân tồn tại trong công tác quản lý HĐDH các chủ đề tự chọn ở trường THPT	65
Bảng 3.1.	Nâng cao nhận thức cho CBQL, GV và HS về HĐDH các chủ đề tự chọn... ..	79
Bảng 3.2.	Tổ chức các lực lượng tham gia dạy học các chủ đề tự chọn	80
Bảng 3.3.	Tổ chức thực hiện chương trình, nội dung, phương pháp, hình thức tổ chức HĐDH các chủ đề tự chọn	81
Bảng 3.4.	Kiểm tra đánh giá kết quả học tập của học sinh	83
Bảng 3.5.	Tăng cường quản lý phương tiện, điều kiện hỗ trợ HĐDH các chủ đề tự chọn.....	84

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Phát triển con người là vấn đề trọng tâm của mỗi quốc gia. Hầu hết các nước trên thế giới đều dành nhiều tâm sức để xây dựng và thực hiện các chương trình cải cách và đổi mới giáo dục. Một trong những định hướng quan trọng của việc đổi mới giáo dục ở nhiều nước trên thế giới, trong đó có Việt Nam là: tăng cường hơn nữa tính "*phân hoá*" trong giáo dục. Sự khẳng định này được dựa trên cơ sở tồn tại khác biệt của người học về tâm lý, thể chất, năng lực và những sự khác biệt về nhu cầu và điều kiện kinh tế - xã hội, tự nhiên của các vùng dân cư khác nhau. Chương trình giáo dục của nhiều nước thể hiện ngày càng rõ hơn tinh thần phân ban và dạy học tự chọn, đặc biệt là ở các lớp cuối của giáo dục phổ thông. Ưu điểm nổi bật của dạy học tự chọn là đáp ứng được yêu cầu phân hoá cao của học sinh. Tuy nhiên, dạy học tự chọn đòi hỏi cơ sở vật chất, thiết bị dạy học và năng lực quản lý cao. Xu hướng hiện nay của nhiều nước là hướng tới hình thức dạy học tự chọn.

Chương trình giáo dục của nhiều nước trên thế giới thể hiện ngày càng rõ hơn tinh thần phân ban và dạy học tự chọn, đặc biệt là ở các lớp cuối của giáo dục phổ thông. Ưu điểm nổi bật của dạy học tự chọn là đáp ứng được yêu cầu phân hoá cao của học sinh. Tuy nhiên, dạy học tự chọn đòi hỏi cơ sở vật chất, thiết bị dạy học và năng lực quản lý cao. Xu hướng hiện nay của nhiều nước là hướng tới hình thức dạy học theo chủ đề tự chọn.

Ngoài việc đáp ứng mục tiêu chung của giáo dục trung học, dạy học theo chủ đề tự chọn nhằm thực hiện phân hoá dạy học và dạy học hướng tới cá nhân với mục tiêu cụ thể, củng cố, bổ sung và khai thác sâu chương trình các môn học của cấp học và của các ban khác nhau, đáp ứng nhu cầu và nguyện vọng của học sinh, rèn luyện tính tích cực, tự giác và khả năng tự học của học sinh. Trong những năm gần đây hoạt động dạy học theo chủ đề tự chọn đã được quy định trong chương trình dạy học nói chung ở trường THPT.

Qua thực tiễn khảo sát việc xây dựng nội dung chương trình dạy học theo các chủ đề tự chọn ở các trường THPT ở huyện Bắc Sơn cho thấy công tác quản lý hoạt động dạy học theo các chủ đề tự chọn còn chưa đạt hiệu quả cao và còn một số hạn chế như: (*Việc xây dựng chương trình còn mang tính độc lập, chưa có sự liên kết điều hành xuyên suốt*).

Kết quả khảo sát cho thấy chất lượng học tập của học sinh đạt kết quả chưa cao.